

MÓDOSÍTOTT JAVASLAT

Az EFOP-1.4.2-16 indikátorok és számszerűsített szakmai elvárások teljesítésének igazolásához

Az EFOP-1.4.2-16 Integrált térségi gyermekprogramok című pályázati felhívás (a továbbiakban: Felhívás) és annak elválaszthatatlan részét képező Módszertani útmutató 2019.05.22-i változásai miatt (<https://www.palyazat.gov.hu/efop-142-16-integralt-trsgi-gyermekprogramok->) szükségessé és elkerülhetetlenné vált az indikátorok és a számszerűsített szakmai elvárások teljesítéséhez korábban készített segédlet revíziója.

Az új Felhívás és Módszertani útmutató alapján az alábbiak szerint javasoljuk a módosított indikátorok és a számszerűsített szakmai elvárások igazolását.

1. Indikátorok

A Felhívás 3.5.1. pontjában szereplő indikátorok egyéni mérési szinten értelmezendők.

1.1. indikátor: 25 éven aluli résztvevők száma

Ennél az indikátornál a 25 ezer lakos alatti járások esetében minimum 800, a 25 ezer lakos feletti járások esetében minimum 1200 fő az elvárt érték.

A Felhívás alapján 25 éven aluliaknak számítanak azok a résztvevők, akik a programba való belépésük napján születési évük alapján 25 évesnél fiatalabbak voltak.

Számítási példa:

Ha valaki 2017-ben lépett be a programba, és 1993-ban született, akkor a belépés időpontjában 24 évesnek minősült, tehát indikátorként figyelembe vehető. Ha a programba belépés éve 2017, és az illető 1992-ben született, 25 évesnek minősült, így indikátorként nem számolható el.

Ez az indikátor tehát a programba bevont 25 éven aluli személyek összesített számát jelenti, ahol egy személy egynek számítandó, azaz egyszer számolható el indikátorként akkor is, ha több támogatott programon/szolgáltatásban vett részt.

Az indikátor magyarázatából törlésre került az a kitétel, hogy csak a folyamat jellegű tevékenységekben résztvevőket kell számolni, így az eseti/egyszeri tevékenységekbe bevont 25 éven aluliak is beszámíthatók.

A Módszertani útmutató szerint:

„Az egyes programokban, szolgáltatásokban résztvevők adatait, többek között a születési időt is az MTA által üzemeltetett online monitoring rendszerben rögzíteni kell. A rendszerből így könnyen lekérdezhető a 25 éven aluli résztvevők száma.”

Mindezeket figyelembe véve az indikátor teljesülésének igazolására az online monitoring rendszer használatát javasoljuk.

1.2. indikátor: A rászoruló gyermekeket érintő programokat pozitív kimenettel elvégző személyek száma

Ennél az indikátornál a 25 ezer lakos alatti járások esetében minimum 200, a 25 ezer lakos feletti járások esetében minimum 300 fő az elvárt érték.

A Felhívás szerint ez az indikátor a résztvevők közül azok számát jelenti, akik a támogatott programelemeket sikeresen, kedvező eredménnyel teljesítették. Kedvező eredménynek minősül, ha a következő kritériumokból legalább az egyik teljesül: javul az iskolaérett gyerekek, valamint a középfokú tanulmányaikat sikeresen lezáró hátrányos helyzetű tanulók aránya.

A Módszertani útmutató ennek az indikátornak a meghatározását az alábbi módon tisztázza:

„A felhívásban megfogalmazott definíció úgy értendő, hogy a támogatott programba bevont résztvevők közül azok száma, akiknél a program kedvezően befolyásolta az iskolaérettséget vagy a középfokú tanulmányaik sikeres lezárását, vagy ezen kedvező eredmények későbbi (a programidőszakon túli) elérésének esélyét.”

Ezt figyelembe véve a Módszertani útmutató szerint:

„Az indikátor teljesítésénél olyan tevékenységekben/szolgáltatásokban való részvétel számolható el, amelyek az alábbi eredmények valamelyikének elérését célozzák:

- *iskoláskor előtti korosztályoknál: elősegítik a gyermek motorikus, kognitív, szociális, érzelmi fejlődését; hozzájárulnak esetleges fejlődési lemaradásának korai észleléséhez és a fejlesztéshez;*
- *iskoláskorú gyermekeknél: csökkentik a gyermek hiányzásainak számát; a bukások számát; megelőzik lemorzsolódását; segítik a gyermek érdemjegyeinek javítását, előmozdítják az érettségit adó képzésbe való jelentkezését, pályaorientációját; megelőzik a korai terhességet; javítják a gyermek egészségi állapotát, megelőzik vagy csökkentik a szenvedély-függőséget*

A fenti tevékenységektől remélhetjük, hogy a térségben javuljon az iskolaérett gyerekek aránya és/vagy növekedjen a középfokú tanulmányaikat sikeresen lezáró hátrányos helyzetű tanulók aránya.”

Mindezeket figyelembe véve az indikátor teljesülésének igazolására az online monitoring rendszer használatát javasoljuk azon tevékenységekre/szolgáltatásokra fókuszálva, amelyek a fenti eredmények elérését szolgálják.

A Módszertani útmutatóban szereplő további javaslat szerint:

„Az egyes tevékenységek, szolgáltatások esetében – ahol ez megvalósítható – dokumentálni kell, hogy az indikátorba beszámítandó gyereknél milyen javulás következett be. Ehhez saját eredményesség-méréseket célszerű kidolgozni és alkalmazni.”

2. Számszerűsített szakmai elvárások

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (RGYK) részesülő gyerekek aránya a 25 éven aluli rendszeres igénybevevők körében

Az eredménymutató elvárt értéke 60%. Az életkor meghatározása az „1.1. indikátor: 25 éven aluli résztvevők száma” pontban leírtak szerint történik.

A Felhívás szerint rendszeres igénybevevőknek azokat kell tekinteni, akik folyamat jellegű tevékenységekben legalább 5 alkalommal részt vettek. Ebben az esetben tehát eseti/egyszeri tevékenységekbe bevont résztvevők nem számolhatók el.

Számítási példa:

Tegyük föl, hogy egy 25 ezer lakos alatti járás 800 fő 25 év alatti résztvevőt vont be a programokba - ezzel teljesítette az indikátor esetében megfogalmazott minimális elvárást -, de ebből csak 100 fő volt olyan, aki folyamat jellegű tevékenységekben legalább 5 alkalommal vett részt. Ha közülük 60 fő volt RGYK-ban részesülő, akkor az eredménymutató értéke: $60 \text{ fő} / 100 \text{ fő} = 60\%$. A számszerűsített szakmai elvárás tehát teljesült.

Az elvárás igazolásához javasoljuk, hogy a program munkatársai a gyermekjóléti szolgálattól vagy a jegyzőtől szerezzék be az RGYK-ra vonatkozó adatokat, amelyeket rögzítsenek az online monitoring rendszerben, a gyerek születési évével és a programon való részvétel tényével együtt. A rendszer az igénybevételeket összesíti (rendszeres igénybevétel megállapítása), így a továbbiakban a mutató egyszerűen kinyerhető.

Mivel az RGYK-ra való jogosultság a program megvalósítási ideje alatt változhat, ezért minden olyan személyt RGYK-snak lehet tekinteni, aki a megvalósítási időszak bármely szakaszában (tehát nemcsak a programba való belépés időpontjában, hanem a részvétel során bármikor) RGYK-ban részesült.

Emiatt javasoljuk minden évben frissíteni az online monitoring rendszerben az RGYK-ra vonatkozó adatokat.

Mindezeket figyelembe véve az indikátor teljesülésének igazolására az online monitoring rendszer használatát javasoljuk.

2.2. Iskolaérett gyerekek aránya

A második számszerűsített szakmai elvárás azon gyerekek arányára vonatkozik, akik esetében a program kedvezően befolyásolta az iskolaérettséget. Az eredménymutató elvárt értéke legalább 15%. Vagyis: a program végére az iskolaérettek aránya legalább 15%-kal kell növekedjen a „jelenlegi”, azaz a megvalósítás indulási évének járási átlagértékéhez képest.

A számszerűsített szakmai elvárás igazolására a következőt javasoljuk.

Javaslat: Hivatalos adatok felhasználása a kiemelt program közreműködésével

Az Oktatási Hivatal Köznevelési Információs Rendszer (KIR) személyi nyilvántartásából az adott évben „6. életévüket betöltött óvodások” száma áll rendelkezésre, ami az „iskolaéretlenség” közelítő változójaként kezelhető (adatforrás: Oktatási Hivatal).

A mutató számítási módja:

$$\text{Eredménymutató} = \frac{\text{Célérték}}{\text{Kiindulási érték}}$$

Ahol:

$$\text{Kiindulási érték} = \frac{\text{6. életévüket betöltött óvodások száma a program első évében}}{\text{6. életévüket betöltött gyerekek száma a program első évében}}$$

$$\text{Célérték} = \frac{\text{6. életévüket betöltött óvodások száma a program utolsó évében}}{\text{6. életévüket betöltött gyerekek száma a program utolsó évében}}$$

Mivel az iskolaérettek helyett az iskolaéretleneket vesszük számításba, ezért az eredménymutató értelmezése a felhívásban leírtakhoz képest megfordul: az eredménymutató azt mutatja meg, hogy a program végén az iskolaéretlen gyerekek aránya alacsonyabb-e, mint a program kezdetén. Tehát ebben az értelmezésben a számszerűsített szakmai elvárás teljesítéséhez legalább 15%-os csökkenést kell elérni, azaz az eredménymutató értéke legyen \leq (kisebb vagy egyenlő) 0,85.

Az eredménymutató meghatározásához szükséges adatokat a TK elkéri, kiszámítja belőlük a szakmai elvárás alátámasztásához szükséges mutatót, és azt a programban résztvevő járások rendelkezésére bocsátja.

A helyi megvalósítók a fenti TK javaslat mellett vagy helyett saját, alternatív megoldást is kidolgozhatnak, amennyiben szükségét érzik. Ennek egy lehetséges példája a következő.

Alternatív megoldás: Saját, járási adatgyűjtés

Kiindulási érték:

Meghatározásához minden járási óvodából be kell gyűjteni a 2017-re vonatkozó visszatekintő adatokat arra vonatkozóan, hogy az évben a jogszabály szerint elméletileg iskoláskorúvá váló gyerekek (vagyis azok, akik adott év augusztus 31-ig betöltik a hatodik életévüket) közül hányan voltak iskolaérettek, illetve hányat tartottak vissza az óvodákban iskolaéretlenségük miatt az óvopedagógus és/vagy a szülő és/vagy a pedagógiai szakszolgálat vagy egyéb intézmény javaslata alapján.

$$\text{Kiindulási érték} = \frac{\text{Iskolaérett gyerekek száma a program első évében}}{\text{Iskolaérett + iskolaéretlen gyerekek száma a program első évében}}$$

Célérték:

A célérték a program tevékenységeiben rendszeresen résztvevő gyerekekre vonatkozik, és azt méri, hogy körükben mekkora az iskolaérettek aránya. Rendszeres résztvevőnek minősül, aki folyamat jellegű tevékenység(ek)ben legalább 5 alkalommal vett részt. A célérték kiszámításához a program utolsó évének őszén visszatekintő információt kell gyűjteni a járási óvodáktól a rendszeresen résztvevő, az adott évben jogszabály szerint iskoláskorúvá vált gyerekekre vonatkozóan arról, hogy közülük hányan voltak iskolaérettek, illetve hányat tartottak vissza az óvodákban iskolaéretlenségük miatt.

$$\text{Célérték} = \frac{\text{Rendszeresen résztvevő iskolaérett gyerekek száma a program utolsó évében}}{\text{Rendszeresen résztvevő iskolaérett} + \text{iskolaéretlen gyerekek száma a program utolsó évében}}$$

Számszerűsíthető eredménymutató számítása:

$$\text{Eredménymutató} = \frac{\text{Célérték}}{\text{Kiindulási érték}}$$

Az eredmény megmutatja, hogy a program végén magasabb-e a rendszeresen résztvevő gyerekek iskolaérettsége a program elején mért járási átlagnál. A számszerűsített szakmai elvárás akkor teljesül, ha legalább 15%-os a növekedés, azaz ha az eredménymutató értéke \geq (nagyobb vagy egyenlő) 1,15.

Megjegyzés:

A program elején és végén megvalósuló mérés mellett javaslunk közbeiktatni egy további mérést a program közepén. Az iskolaérettségi arány javulásának már ekkor érzékelhetőnek kell lennie, de ez várhatóan kisebb lesz, mint a program végén. Személyes adatokra nincs szükség, így nem merülnek fel adatvédelmi problémák.

2.3. Általános iskolát végzettek közül a továbbtanulók aránya (a tankötelezettségi életkoron túl)

A harmadik számszerűsített szakmai elvárás azon általános iskolát elvégzett gyerekek arányára vonatkozik, akik a tankötelezettségi életkoruk elmúltával középfokú tanulmányokat folytattak. Az eredménymutató elvárt értéke legalább 10% (a „jelenlegi”, azaz a megvalósítás indulási évének járási átlagértékéhez képest).

A program végére tehát a 2017-es értékhez képest legalább 10%-kal kell növekednie azon gyermekek arányának, akik az általános iskola elvégzését követően, a tankötelezettségi életkor betöltését követő tanév kezdetén iskolába járnak. A továbbtanulók aránya a 16-17 évesek körében vizsgálandó.

A számszerűsített szakmai elvárás igazolására a következőt javasoljuk.

Javaslat: Hivatalos adatok felhasználása a kiemelt program közreműködésével

A tankötelezettségi életkor betöltése és az általános iskola elvégzése után az iskolarendszerben maradók száma a legegyszerűbben a gyerekek egyedi OM-azonosítói, pontosabban az ezek alapján képzett kód alapján határozható meg (adatforrás: Oktatási Hivatal). Továbbtanulóknak minősülnek, akik a járásban lakcímmel rendelkező 16-17 évesek közül érvényes OM azonosítóval rendelkeznek, és nem általános iskolások.

A mutató számítási módja:

$$\text{Eredménymutató} = \frac{\text{Célérték}}{\text{Kiindulási érték}}$$

Ahol:

$$\text{Kiindulási érték} = \frac{\text{Érvényes OM azonosítóval rendelkező 16 – 17 évesek száma a program első évében}}{16 – 17 évesek száma a program első évében}$$

$$\text{Célérték} = \frac{\text{Érvényes OM azonosítóval rendelkező 16 – 17 évesek száma a program utolsó évében}}{16 – 17 évesek száma a program utolsó évében}$$

Az eredménymutató azt mutatja meg, hogy a program végén a továbbtanulók aránya magasabb-e, mint a program kezdetén. A számszerűsített szakmai elvárás akkor teljesül, ha legalább 10%-os a növekedés, azaz ha az eredménymutató értéke \geq (nagyobb vagy egyenlő) 1,10.

Az eredménymutató meghatározásához szükséges adatokat a TK elkéri, kiszámítja belőlük a szakmai elvárás alátámasztásához szükséges mutatót, és azt a programban résztvevő járások rendelkezésére bocsátja.

A helyi megvalósítók a fenti TK javaslat mellett vagy helyett saját, alternatív megoldást is kidolgozhatnak, amennyiben szükségét érzik. Ennek egy lehetséges példája a következő.

Alternatív megoldás: Saját adatgyűjtés kialakítása

Támaszkodhatunk az iskolák nyomon követési eljárásaira is (ahol van ilyen) vagy kezdeményezni kell egy erre szolgáló helyi eljárás kialakítását (pl. iskolai szociális munkások igénybevétele a tanköteles kort betöltő tanulók nyomon követésére).

Megjegyzés:

*A továbbtanulási hajlandóság számos olyan tényezőtől is függ, amelyre a program nem vagy nagyon korlátozottan képes hatni (pl. a középfokú intézmények elérhetősége, a munkaerőpiac alakulása). Ami reálisan elvárható, az az, hogy a szolgáltatások pozitívan befolyásolják a továbbtanulás **esélyét**.*

Az indikátor ugyan nem írja elő, de a szolgáltatásoknál célszerű ezért azokra is koncentrálni, akik a 16. évükig nem tudják befejezni az általános iskolát. Ha őket segítjük az alapfokú végzettség megszerzésében, akkor azzal elősegítjük, hogy később, akár évek múlva, továbbtanulhassanak. Ez is növeli tehát a továbbtanulás esélyét.

Célszerű ezért a 16. életévüket betöltött, még általános iskolába járókra is adatokat gyűjteni. Ha esetleg a program végén csak azt sikerül igazolni, hogy a továbbtanulók aránya kevésbé nőtt, de a továbbtanulásra jogosultak (általános iskolát elvégzettek) aránya emelkedett, akkor ezzel is igazolni lehet a program sikerességét.

Budapest, 2019. szeptember 12.

